

STREEKMUSEUM HOEKSCHE WAARD
HOFWEG 19 5274 BK HEINENOORD

Ik zeg je bank moet binnen fietsbereik zijn...

Inderdaad. Geld moet u
bij de hand hebben. Betalingen
moet u even kunnen regelen.
En daarom moet uw bank
dicht in de buurt zijn.
Naar de Rabobank hoeft u
niet ver te fietsen...

Rabobank
Binnen fietsbereik.

BULLETIN 37

Maart 1985

VRIENDENKRING VAN HET STREEKMUSEUM HOEKSCHE WAARD

Redactie en secretariaat

Hofweg 13, 3274 BK Heinenoord. Giro 38.70.852.

Contributie: Minimaal f 10,-- per persoon/jaar.

Redactie:

- Drs. W. Blok 01670 - 63083
- A.C. Bos 01865 - 1819
- A. Malleghrom 01856 - 1160
- P.J. Pot 01853 - 1411
- K.H. van der Ree 01865 - 3622

Hof van Assendelft

Hofweg 13, 3274 BK Heinenoord. Telefoon 01862 - 1535

Geopend dinsdag t/m zaterdag 14.00 - 17.00 uur

Zaterdag bovendien 10.00 - 12.00 uur. Groepen op afspraak.

Oost-Leeuwenstein

Dorpsstraat 13, 3274 BK Heinenoord

Geopend zaterdag 10.00 - 12.00 uur en 14.00 - 17.00 uur

Algemeen stichtingsbestuur Streekmuseum

Secretariaat: Hof van Assendelft. Giro 52.77.13.

- Conservator . Drs. J.E. de Rooy 01862 - 2010
- Voorzitter . Mr. D. Müller 01862 - 1437
- Secretaris . Drs. W. Blok 01670 - 63083
- Penningmeester A. de Wilde 01860 - 14282

NIEUWS VAN DE REDACTIE

Zoals in het eerste bulletin van 1985 past kunnen we U -deels in cijfers- nieuwe mededelingen doen over het welvaren van ons Streekmuseum. Nieuwe cijfers, maar ook oude, vertrouwde geluiden. Want het gaat wat de publieke belangstelling betreft nog steeds goed met het museum. We mochten 1984 afsluiten met een totaal bezoekcijfer van 10.550.

Ter vergelijking: in 1983 hadden we 8.472 bezoekers, maar daarbij moet worden aangetekend dat 1983 ook landelijk een slecht museumjaar was. Vergelijken we met 1982 (11.526 bezoekers), dan kunnen we stellen dat 1984 een duidelijk herstel te zien geeft.

Gelukkig maar, want ons doel is natuurlijk, naast de conserverende en documentaire kant van ons werk, toch zoveel mogelijk publiek genoeg te laten beleven aan hetgeen werd verzameld en opgesteld in de beide gebouwen. En, laten we eerlijk zijn, meer publiek betekent ook meer inkomsten en dat hebben we hard nodig.

Vergelijking met een aantal andere musea wijst er steeds weer op dat ons budget slechts een fractie is van wat andere, vergelijkbare musea voor materiële kosten te besteden hebben. De personele kosten geven bij ons weer een buitengewoon gunstig beeld te zien. De enorme inzet van onze vrijwilligers zou, als het betaalde krachten waren, vele tienduizenden guldens waard zijn.

Naast de inkomsten uit entreegelden worden de exploitatiekosten van het gehele Hoeksche Waardse museumgebeuren -en alles wat daarmee samenhangt- gedragen door enerzijds de gemeenten in de Hoeksche Waard, anderzijds door de vrienden van het Streekmuseum. Gelukkig groeit echter de hoogte van Uw donaties. We hopen dan ook dat de gemeenten daarbij zeker niet achterblijven.

De financiën die door de vrienden bijeen worden gebracht zijn dus van groot belang. In 1984 werd een bedrag van f 11.649,-- aan contributies bijeen gebracht. Enkele andere activiteiten leverden nog eens f 1.486,83 op, zodat onze kring ruwweg f 13.000,-- inkomsten had. Het stencillen en verzenden van ca. 3500 bulletins kostte een kleine f 3.000,--. Daarnaast werd f 7.000,-- bijgedragen in de exploitatie van het museum, en het

restant werd voor onverwachte gebeurtenissen in kas gehouden.

Genoeg cijfers echter.

In het vorige bulletin deden wij een oproep om hulp voor verschillende werkzaamheden in het museum, met het idee 'vele handen maken licht werk'. Zeer vele vrijwilligers meldden zich, zodat de oplossing voor dit knelpunt nabij is.

Ook voor de financiële administratie en voor de administratie van onze kring kregen wij welkome en deskundige hulp. Al met al dus een forse, maar uitermate welkome uitbreiding van het vrijwilligerskorps.

In het vorige bulletin meldden wij het verschijnen van 'Hoeksche Waardse vertellingen, een dozijn dorpsverhalen in dialect'. Intussen kunnen we stellen dat de verkoop van dit boek uitermate goed loopt. Het boek heeft intussen al enkele herdrukken achter de rug. Er liggen op het museum nog enkele gereserveerde exemplaren te wachten. Enkele vrienden die intekenden op dit prachtwerk hebben blijkbaar vergeten hun exemplaar na verschijning af te (laten) halen. Verzoeken dat alsnog te doen!

Tenslotte: velen onder U maakten intussen hun bijdrage voor 1985 over. Diegenen onder U die dat nog niet deden worden vriendelijk verzocht hun donatie graag spoedig over te maken. Gebruikt U daarbij de U toegezonden acceptgirokaart/bewijs van lidmaatschap. U bespaart ons daarmee veel (extra) werk.

Veel genoeg met dit nieuwe bulletin!

W.B.

HISTORISCH ALLERLEI

In dit bulletin treft U allereerst een pennevrucht aan van A.E.J. Groeneveld Czn. uit Barendrecht over het kriecken eten op het ijs.

Kriecken eten op het ijs.

Tot het begin van deze eeuw was Oud-Beijerland (ten Z. van Rotterdam, in de Hoeksche Waard) beroemd om zijn kriecken (een soort zwarte kersen), waarvan werd gezegd,

dat ze alleen op Oud-Beijerland⁶ grond wilden groeien en waarvan men tevens vertelde, dat een stuk hout van zo'n kriekenboom in het water gegooid door de zwaarte zonk. "Als je onder zo'n reuzeboom vol met zwarte krieken stond leek het wel of je een zwartgeblakerde schoorsteen inkeek". Rondom Oud Beijerland waren verscheidene kriekenboomgaarden. In het voorjaar waarlijk een sprookjesachtig gezicht, al die bloesem. Men onderscheidde twee soorten: "de Wilsies" (de vroege) en de "Klerken" (de latere soort). De opkopers brachten ze hoofdzakelijk te Rotterdam aan de markt, de "klerken" waren voornamelijk bestemd voor de Londense markt.

De verpachting had omstreeks half juni plaats. De aspirant-pachters gingen dan in de boogerds (boomgaarden) bloken d.i. schatten hoeveel ponden krieken er hingen, aan de hand waarvan men b.v. 6 ct per pond schatte. Degene die het meeste bood kreeg de boogerd toegewezen en pachtte dus de opbrengst van de eigenaar. Zo ook mijn overgrootvader Cornelis Groeneveld.

Uit familie-overlevering vernam ik de volgende leuke anecdote betr. hem.

Toen het "Kriekenpluktijd" (pluktijd) was kwam hij op een lumineus idee, nam een grote stopfles en vulde die met grote, mooie, pikzwarte krieken. Hij deed de stop stevig op de fles, bond die aan een lang touw en wandelde ermee naar het z.g. "Kraaijenbosch" aan de overkant van de haven te Oud-Beijerland. Daar, aan het havenhoofd, sloeg hij een paaltje in de grond, bond het touw met de fles er aan vast en gooide die aan de kant in het water. Vanzelfsprekend onthield hij dit plekje goed.

De winter dat jaar was streng, het vroom dat het kraakte. Het Spui vóór Oud-Beijerland en de haven vrozen dicht. Er werden schaatswedstrijden gehouden. De ijsbaan op het Spui reikte van de hofstee van Hollaar tot het gehele Brouwersteensche gat door. Het was een vrolijke drukte op het ijs, rinkelende tikkers (arresleden) reden af en aan, heel Oud Beijerland was op het ijs. Daar had Cornelis op gewacht!! Hij had al een binnenpretje over wat komen zou, nam een tafeltje en een paar stoelen en liep ermee naar het plekje waar de fles met krieken onder het ijs moest liggen, plaatste het

tafeltje en de stoelen triomfantelijk op het ijs, hakte een wak op de plek waar het touw eruit stak en haalde de fles met krieken, die uitstekend geconserveerd waren, uit het ijskoude water, tot verbazing der beschouwers! De krieken zagen er nog prachtig uit! Temidden van het schaatsgewoel ging hij demonstratief krieken eten en deelde er ook aan de haastig toegesnelde, verbaasde omstanders uit.

Dat was een stunt, nog nooit vertoond, iedereen op 't dorp sprak erover. In die tijd (+ 1855) was het natuurlijk iets heel bijzonders om krieken te eten op het ijs in 't hartje van de winter, want vries- of ijskasten waren er nog lang niet.

Dit was mijn krieken-anecdote, waar gebeurd! Wat jammer, dat deze heerlijke vruchten zijn uitgestorven!

(A.M.)

DE VRAGENRUBRIEK

In de eersteplaats vriendelijk dank voor Uw reacties. Uitgezonderd de openstaande vragen zullen er nu geen genealogische problemen meer zijn of althans zeer weinig, daar er tot op heden maar drie vragen zijn binnengekomen. Dan maar eerst de nieuwe vragen:

- 167. Geertruij Cilon, geboren te St.Anthoniepolder. Haar zoon Adrianus Bernardus geboren 20-11-1837 te Maasdam, is gehuwd op 13- 7-1864 te ?, met Anna Geertruida van Rijswijk, geboren 15- 9-1837 te ?.
gevraagd: Nadere gegevens over de familie Cilon.
- 169. Jan van der Bijl, geb. 1-11-1871 Heinenoord, overl. 19-10-1945 Rotterdam, huwt 14-9-1892 Rotterdam met Rachel Arensman, geb. 18-2-1868 Stad a/h Haringvliet, dochter van Adrianus Arensman en Teuntje v.d. Veer.
Gevraagd: Nadere gegevens betreffende de fam. Arensman.
- 169. Karel Libertus van Eijsden, geb. 19-4-1871 Den Briel, overl. 13- 6-1938 Rotterdam huwt met Jannetje van der Velden, geb. 21-11-1876 Rockanje, overl. 13-10-1960 Rotterdam, dochter van Dirk van der Velde en Teuntje Snoeij.
Gevraagd: Nadere gegevens over beide families.

Na de vragen kunnen we U mededelen, dat er antwoorden zijn binnengekomen op de vragen 155, 157 en 160.

Hiervoor hartelijk dank.

Dit was het dan deze keer.

Nieuwe vragen kunnen gezonden worden naar:

A.C. Bos,
Berkenlaan 6,
3281 CC Numansdorp.

A.B.

HISTORISCH ALLERLEI II

In het tweede gedeelte van deze rubriek, kunt U een jeugdherinnering lezen van Mw. A. de Jong uit Dordrecht.

1920.

Brand! Brand!

Gebeuk, gedreun op de poort! Brand!

Vader en Moeder worden verschrikt wakker. Vader blikt snel uit het slaapkamerraam. Iets onverstaanbaars mompelend rent hij naar de slaapkamer aan de voorkant en trommelt de jongens uit bed.

In minder dan geen tijd vind ik mezelf terug in de gang beneden, waar de broers met onthutste gezichten staan te kijken. Vliegenvlug word ik in een deken gewikkeld.

'k Hoor Vader zeggen: "Ik ben zo terug om kleine Cor (de baby) te halen" en daar gaan we al. Met haastige stappen draagt Vader mij langs het brandende huis van de burens. Even vang ik een glimp op van een laalende vuurzee. Dan is 't al weer voorbij. We gaan de kerkstoep af, langs de kerk, naar de pastorie.

Vader belt aan, hard, heftig! De klok klopt angstaanjagend. Vader kan niet wachten. Hij legt mij, nog steeds in de deken gewikkeld, op het stoepje voor de deur van de pastorie; zegt iets van "...stil blijven liggen, de dominee komt je wel halen.." en is dan verdwenen.

Inderdaad gaat even later de deur open. Ik hoor een stem, ik voel een voet en dan word ik opgepakt en naar binnen gedragen.

Waarschijnlijk slaap ik al weer vóór ik in de pastorie in een bed beland, want van dat alles weet ik niets.

De volgende morgen word ik wakker in een vreemd groot bed, in een vreemde kamer. Gelukkig, ik ben niet alleen. Sjoerd, een paar jaar ouder dan ik, ligt naast me. Daar gaat de deur open. Een vreemde vrouw (de dienstbode)

komt binnen en zegt: "Nou, alles is verbrand hoor!

Je vader en moeder ook".

Me totaal verlaten voelend, begin ik te huilen. Onmiddellijk wordt mij bestraffend en tegelijk bemoedigend door Sjoerd toegevoegd: "Hou stil joh! 't Is helemaal niet waar. Ons huis is nog gewoon heel".

Wat een verademing als je grote broer, van vijf jaar, dat zo overtuigend zegt. Alle angst is dan eensklaps verdwenen.

Toch wel erg fijn en veilig, die grote broers!

Wat een feest als een paar dagen na de brand je allergrootste broer, acht jaar, je voor zich op de wipplank zet. Waar pas nog het buurhuis stond wip je zegevierend mee op een plank die haaks over een restant van een muur is gelegd. Is er iets heerlijkers denkbaar? Wat ontzettend jammer als 't dan toch niet mag. Volgens de grote mensen is het gevaarlijk. De kans is groot dat je ergens naar beneden tuimelt en in één van de kelders terecht komt. Maar dat kan toch niet gebeuren als je grote broer er bij is?

Later vertelde mijn Moeder dat, dank zij de hulp van toegesnelde burens, ons huis in de kortst mogelijke tijd was leeggeruimd. De hele inboedel werd in een schip geladen, dat zo snel mogelijk de haven uitvoer. Wie waren die burens? Stellig heeft Moeder meerdere namen genoemd, doch in mijn herinnering zijn alleen blijven hangen de namen van de postkantoorhouder, de heer van Holst en zijn dochter. Triomfantelijk en dankbaar eindigde ze haar verhaal dan met "... en behalve een onbeduidend schilderijtje, dat wel in 't water terecht gekomen zal zijn, misten we niets". Overdaad is deze voorzorg niet te noemen, want de daggoot vatte vlam. Gelukkig kon de toen nog eenvoudige brandweer voorkomen dat ook ons huis in vlammen opging.

Welk pand brandde af en wanneer?

De brand die op het driejarig meisje zo'n geweldige indruk maakte betreft het mooie, oude winkelpand op de hoek van Westhavenzijde en het Weverseinde, genaamd: "Vanouds het Schippershuis".

In zijn boek "Verdwijnend Puttershoek" van 1966 noemt de heer C.L. van Es van der Have een aaneengesloten rij eigenaren van dit pand vanaf 1600 tot 1920. In 1858 was dit Mathijs Linders, die er zijn winkel in gevestigd had.

Mathijs was in 1803 geboren in Lille Sint Hubert in België. Blijkens het Staatsblad nr. 73 van 1865, zo schrijft de heer Van Es van der Have, werd hij in dat jaar tot Nederlander genaturaliseerd. Hij overleed in 1869. Zijn zoon Jan bracht in 1870 het bedrijf over naar Dordrecht, waar het uitgroeide tot het nog bestaande warenhuis "Gebroeders Linders" aan het Bagijnhof.

In het jaar van de brand, 1920, werd het pand bewoond door de heer B. Cornet, die er een kruidenierszaak dreef. Op de plaats van "Vanouds het Schippershuis" verrees later een groot, modern winkelpand, dat omstreeks 1966, bij de afbraak van het Waverseinde ter verhoging van de waterkering, is gesloopt.

De predikant, die het kleine "vondelingetje" en haar broer onderdak verleende, was ds. J.J.H. Pop, die van 1919 tot 1923 in Puttershoek stond.

(A.M.)

AANWINSTEN

De aanwinsten zijn:

Genealogische aantekeningen betreffende de families Doth, Blaak, Lem, Kort, Wilde en Bergeijk. Schenkurken, vulpen, archief kolenbond Eigen Hulp te Strijen, oude sigarenkistjes, zeepkist, ansichtkaarten, div. bescheiden betrekking hebbende op de Tweede Wereldoorlog, gemeenteborden van Klaaswaal en Numansdorp, het gemeentewapenbord van Klaaswaal, apothekerslessenaar, grote collectie apothekersflessen, boeken over de Pharmacie, 2 vizels met stampers, ellemaatstok, 2 zwavelstokbakjes, div. voorraadbussen, vetpot, Keulsezoutpot, citroenpers, kuipershamer, een gewicht, jaargangen Heemschut, weekblad van de Ned. Herv. kerk in de Hoeksche Waard, div. soorten aardewerk, deksels, nachthemden, ondergoed, vlashaken, een schepenkostuum van de herdenking van het 400-jarig bestaan van Oud-Beijerland, krantenknipsels betreffende 400 jaar Oud-Beijerland, film "van biet tot suikercampagne 1937-38 Z.H.B. Suikerfabriek Oud-Beijerland, jaargang blad "de Prins van 1914", twee wandteksten, gegevens betreffende troonsbestijging Koningin Juliana 1948 en tot slot een mooie krullemuts. Dit waren weer de bijgewerkte aanwinsten tot en met 31 December 1984.

KR.

In Memoriam D. Biesheuvel

Zaterdag 2 februari 1985 namen wij voorgoed afscheid van Daniël Biesheuvel die op 30 januari op de leeftijd van 84 jaar was overleden.

Het is zinnig even stil te staan bij deze medewerker van de werkgroep "Dialecten Hoeksche Waard", waarvan hij vanaf het eerste begin in 1969 tot de trouwe medewerkers behoorde. In de loop der jaren werd zeer veel waardevol materiaal door hem bijgedragen, want naast de ploeg wist Biesheuvel ook met vaardigheid de pen te hanteren.

In het begin van de zestiger jaren publiceerde hij onder het pseudoniem "Polderboer" regelmatig in de vakbladen over het boerenbedrijfsleven in de Hoeksche Waard.

Dat zulks niet onopgemerkt bleef moge blijken uit het feit dat hem - mede door zijn inzet voor het verenigingsleven zoals "Het Groene Kruis", "Volksonderwijs" en de "IJsclub" - de eremedaille verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau werd toegekend.

Na een sfeervolle bijeenkomst in de aula van Numansdorp begeleidden vele familieleden en vrienden hem naar zijn laatste rustplaats.

Hoewel de tijd voorgoed voorbij is dat op de bijeenkomsten kon worden gezegd: "vraag het eens aan Biesheuvel", zal onze waardering voor zijn vriendschap en deskundige medewerking nog lang blijven voortleven.

Namens de werkgroep "Dialecten Hoeksche Waard"

P.W. de Zeeuw

Vriendendag op 13 April 1985

Wij zijn blij u te kunnen mededelen dat het mogelijk is gebleken een nieuwe vriendendag te organiseren op bovengenoemde datum. De 6e alweer!

Het programma?

We hopen U tussen 9.15 en 9.45 te mogen verwelkomen in het naast het Hof van Assendelft gelegen H.C. Andersen-huis. Uiteraard staat de koffie klaar.

We hebben de heer M. Allewijn bereid gevonden om, om 10.00 uur een lezing met lichtbeelden te geven over de ontstaansgeschiedenis van de Hoeksche Waard, met uiteraard aandacht voor de waterstaat-kundige facetten daarvan. Na afloop van die lezing verplaatst het gezelschap zich per autobus naar het historische gemaal "het Hooft van Benthuisen" te Puttershoek, waar de heer Allewijn een deskundige en boeiende toelichting zal geven op hetgeen daar te zien is.

Rond het middaguur keert het gezelschap terug naar het Andersen-huis om daar een broodmaaltijd te gebruiken. In de middag zal de heer P.W. de Zeeuw, één der medewerkers van de werkgroep "Dialecten Hoeksche Waard", een causerie houden over het leven op ons eiland omstreeks de eeuwwisseling.

Na een koffie/theepauze zal een film over het vijftigjarig bestaan van de Rotterdamsche Tramweg Maatschappij uit 1928 worden vertoond, waarbij vele herinneringen weer boven zullen komen.

Aansluitend zal de cabaretgroep "Kaboeret" - bestaande uit een groep plattelandsjongeren uit de Hoeksche Waard - optreden met een satirisch programma, dat betrekking heeft op het leven op ons eiland. Na afloop zal nog gelegenheid worden gegeven tot het drinken van een kop koffie, of - voor de liefhebbers - iets sterkers. Rond 17.00 uur is het gehele programma afgelopen.

Belangstelling?

De kosten voor deelname bedragen f 29,50 per persoon. Door overmaking van dit bedrag op onze girorekening 38.70.852. onder vermelding van "Vriendendag 1985" en het aantal deelnemers, kunt U Uw voornemen aanwezig te zijn aan ons kenbaar maken. Uiteraard zijn introducées van harte welkom.

Mogen wij U verzoeken Uw betaling vóór 30 maart te ver-
richten, zodat we weten hoeveel gasten we kunnen ver-
welkomen.

HISTORISCH ALLERLEI III

Het derde gedeelte van deze rubriek omvat een in dialect geschreven verhaal van de heer P.W. de Zeeuw uit Dordrecht.

Spruitkool en Genealogie.

Het gebeurde op een reünie van het A.K.K. Dat is het "Anti Kunstmest Komitee". Ik was daer uitgenôôdegd om wat milieu-vrindelijke spreekwoorden voor te lezen en wat zôôgenaamde "plee-folklore" voor te draegen.

Dr was natuurlijk ôk een echte spreker. Hij had op de universiteit van Staphorst "Alternatieve Biologisch Dynamische Bemestingsleer" gestudeerd en zn onderwerp had dan ôk de toepasselijke titel:

"Gêên betere mis, dan stront en pis"

In de pauze kwam ze naer me toe. Nou ving ik dat hêêlemael nie erg asse in de pauze is effe een praetjie komme make, vooral asse dr moerstaal nog spreke en het niet hôôg hebbe zitte.

"Ik hêêt van mn aalge Kôôl" zee ze, "en of de duvel dr mee speulde, mn man hiet Spruit."

Ik begreep medêên dr prebleem, maar ik vroeg onbewoge "O, U bin dus mevrouw Spruit-Kôôl".

"Ja" zee ze, "en wie hêêter nou Kôôl?"

"De President van Duistland" antwoordde ik, "Helmut Kohl."

"Hij heb nog zôô'n mooie voornaam ôk" knikte ze bedroefd;

"Ik hêêt gewoon Annechie"

"Maaid" zee ik, "Assie van Duitsen bloed was hiette je beschie wel Annastasia"

"Niet te glôôve" mompelde ze en ze keek drôômerg naer iets watter niet was.

"En toch is het echt waer" hiew ik vol, "Die man hêêt gewoon Kôôl, maar dan op zn Duits, net as zn vader, dn ouwe Kôôl. Het klink allêên maar anders. Maar in het Duist is Kôôl hetzelfde as hier. Blomkôôl, spruitkôôl en zuurkôôl, behalve dan dat de Duitsers tege zuurkôôl sauerkraut zegge maar 't is hetzelfde spul."

"Het klink toch hêêl anders as gewoon vrouw Spruit-Kôôl" zee ze met een diepe zucht.

Ik voelde op mn klompe an dattet in strijd zou zijn met

de rechte van de mens as ik ter niks an zou doen, maar ja, wat ister nou van Spruit-Kôôl te make? vrijzeker om dajje aan mens in nôôd niet an dr lot mag overlaete kreeg ik in een opvliëging van mede-mense-lijkhaaid een goeie gedachte. "Nôôdlijdend persoon" zee ik wat plegteg, "Nôôdlijdend persoon, begeeft gij u naer het Hof van Assendelft, afdêeling Genealogie". Ze schrok, "Gi-ne-ke-logie?" vroeg ze ongelôôvig, maar ik lee ze uit dat het Hof van Assendelft het Streekmuseum op de Noord is en 'k zee dr bij: "Je vraeg maar naer Annee Bos, die weet alles. Die ken alle mense uit zn blôôte hôôd en hij is in staet om ie binne de kortste tijd in den adelstand te verheffe of anders maakt'ie wel een netten Hugencoot van je. Hij is een grôôt genealoog en wees maar niet bang hij is heus gêên vrouwendokter".

Gelukkig was op dat moment de pauze verbij. Opgelucht gong ze naer dr plak. " Een verwijsbriefie hebbie niet nôôdeg" riep ik ze nog nae.

De spreker begon an zn twêêden ommeegang. Nou gong het over het ete van rauwe broenekels die met gier waere gekweekt en toen die gong deurdraven over het nut van die broenekels op de gasvormende coli-bacteriën in de darmflora bin'k maar weggegaan.

Ik heb ter onderweg nog is over naegedocht. Het is gek dakket môt zegge maar de Hoekschewaerders zijn toch in het algemêên - Janus Dekker zou zegge "in 't generaal" - zeer êênvoudege mense, maar toch tobbe ze dikkels metter dôôdgewone afkomst. Aan de êêne kant houwe ze niet van opscheppe, maar assie over dr naam begint slaan ze over naer den andere kant en dan zijn ze ver weg nog van dure kom-af en motter erges bog een femiliewape legge te verintereste. Maar ja, doch ik bij mn aaige, lae'k me dr niet verder druk over make. Ik bin dr af en nou zit Annee Bos met de gebakke pere.

Het heb nog een hêêlen hort geduurd voor da'k ze weer tegen 't lijf liep (figuurlijk gesproke dan). Ze zag ter opgewekt uit.

"Maaid" zee ik, "hoe isset nou?" "Goed"zee ze, "maar an die man van 't museum ha'k niks. Maar een neef van zwager heb het verder uitgezocht en je ha' nog glijk ôk.

Aster op an komp mag ik me gerust Anastasia van Sauerkraut noeme"

"Ge-filiciteerd" zee ik en drukte dr hand.

Terwijl ze me los liet zee ze nog: "en 't wor nog verder uitgezocht"

Ik zag een gelukkeg mens en tevreeje doch ik bij mn aaige: Wat kan een klaain bietjie ontwikkelingshulp toch een hôop goed doen.

A.N.

NIEUWE VRIENDEN

Bij het afsluiten van het vorige bulletin waren 1125 personen ingeschreven als vriend(in) van het museum.

In de tussenliggende periode meldden 22 personen zich aan. 14 Lidmaatschappen werden door opzegging en overlijden beëindigd.

Thans (15 februari) telt onze kring derhalve 1133 leden. Is Uw buurvrouw daat overigens al bij? Zo niet, dan weet U wat U te doen staat!

De nieuwe leden- allen van harte welkom - zijn:

J.A. de Bie	L 528
Generaal Dibbetslaan 157	
5623 JP Eindhoven	
J.F. Blom	L 172
Ensordreef 6	
1900 Overijse	
België	
L.M. Bouman	HW 48
Oudendijk 13	
3291 LM Strijen	
P.W. Breevaart	L 262
Freteriusstraat 18	
1092 GG Amsterdam	
G. Fijan	L 526
J.J. Fijan-Kerst	L 527
Pr. Christinalaan 22	
3136 AE Vlaardingen	
A.G. Goudswaard	HW 123
Kalesland 17	
3274 CH Heinenoord	

W.H. Grootenboer HW 438
 Noorderstraat 12
 3264 AP Nieuw Beijerland

A. v t Hof B A L 35
 Aegidiusstraat 186 B
 3061 XS Rotterdam

D.S. Huisman HW 593
 Raadhuislaan 36
 3271 BT Mijnsheerenland

F.C. Koorneef HW 592
 Middelsluissedijk OZ 90
 3281 LE Numansdorp

J. Legene L 57
 Heemskerkstraat 24
 2613 AL Delft

G. v d Linden L 98
 Klieverink 1677
 1104 KD Amsterdam

J.A.B. Luitwieler HW 346
 Goidschalxsoordsedijk 5
 3274 BG Heinenoord

A.O. Mol HW 595
 Rodenburg Vermaatstraat 39
 3295 BN 's-Gravendeel

Ing. J. Mol L 486
 Wilde Wingerdlaan 18
 2803 WC Gouda

H.A. Notenboom HW 606
 Oudendijk 16-18
 3267 LS Korendijk

A. van Pel L 176
 Jupiterstraat 5
 3331 SB Zwijndrecht

A. de Penning L 524
 Overschieseweg 47B
 3044 EG Rotterdam

Bibliotheek Puttershoek HW 252
 Oranjeplein 1
 3297 CJ Puttershoek

Dr. A.J. Teychine Stakenburg L 525
 Overlinge
 4151 CN Acquoy

P.R. Troost HW 594
 Eendrachtslaan 59
 3271 AB Mijnsheerenland

(W.B.)

WAT DE KRANTEN ZEGGEN !

Met de winterse vermaaklijkheden (o.a. de Elfstedentocht) en ongemakken van 1985 nog vers in ons geheugen, kijken we nu eens via krantenartikelen uit het Nieuwsblad voor de Hoeksche Waard en IJsselmonde terug, naar wat we tegenwoordig, ouderwetse winters noemen.

In januari 1893 schrijft men in Oud Beijerland:
 "Nu het ijs op de binnenwateren Kreek, Binnen Maas, enz. door dooi en sneeuw onrijdbaar is geworden, biedt bij de doorgaande hevige vorst de rivier Het Spui, voor deze gemeente den liefhebbers van schaatsenrijden een heerlijken baan.
 Van even beneden het gebouw der waterleiding tot aan het sluisje is het één spiegelgladde ijsvlakte, die gisteren in orde werd gemaakt, terwijl vanmorgen de bruggen zijn uitgelegd.
 Verder zal men een pad maken door het ijs, dat een beetje wanordelijk verspreid ligt van dat sluisje tot de zalmvisscherij. Van de zalmvisscherij tot Heerjansdam is weer een spiegelgladde baan. Geen gebrek dus aan ijsbanen. Een waaghals reed gisterenmorgen al per schaats over het buitenijs van hier naar Goidschalxoord, over wakken, die 's nachts dicht-gevroren waren enz. Hij is er heelhuids afgekomen.
 Zoals men weet passeert men de rivier op de veeren te Puttershoek en Nieuw Beijerland te voet en per wagen. De overtocht aan het veer te 's-Gravendeel geschiedt per schietschouw; het ijs heeft zich vastgezet."
 De winter van 1891 maakte het mogelijk, dat sommige per-

sonen, tochten gingen maken, die tegenwoordig niet meer voorkomen, zoals uit onderstaande artikelen zal blijken:

Zuid Beijerland, 13 Januari 1891.

"Onder de vele buitengewone tochtjes, die nu met het besloten water gemaakt worden, is wel het volgende vermeldenswaardig. Iemand uit deze gemeente maakte per prikslede de reis over het ijs; om 9 uur 's-morgens van hier naar Numansdorp, toen naar Puttershoek, vandaar over de Oude Maas, en door het Spui naar Oud Beijerland, om van die gemeente binnendoor, alhier om 5 uur 's-middags te arriveeren."

Zuid Beijerland, 22 Januari 1891.

"Wat wellicht nog nimmer gebeurd is; had heden plaats. Een tocht van Flakkee naar de Tiengemeten over het ijs in den Haringvliet !

Een drietal personen, de gebroeders van Zanten en G. van Rossen waren gisteren-middag om 1½ uur van Den Bommel vertrokken en kwamen om 3 uur op de Tiengemeten aan, waar de landbouwer J. Herweijer hun pas afteekende. Nog 9 personen maakten de overtocht.

Heden is het ijs weer drijvende. Misschien heeft men in heel vroeger jaren de overtocht ook wel eens op deze manier gemaakt, maar dit is zeker dat de kronieken, die 3 geslachten ver reiken, er over zwijgen." Naast deze spontane tochten, werden er in diverse dorpen in de Hoeksche Waard, wedstrijden op de schaats georganiseerd:

's-Gravendeel, 17 Januari 1893.

"Heden middag werd alhier een ringrijderij op schaatsen gehouden. 26 Personen namen aan den wedstrijd deel. De prijzen bestonden uit levensbehoefden, als: Erwtten, Boonen, Spek, en Steenkolen.

De onkosten zijn door vrijwillige bijdragen van ingezetenen gedekt."

's-Gravendeel, 19 Januari 1893.

"Wederom werd alhier een wedstrijd op schaatsen gehouden, nu door jongens, die niet ouder waren dan 12 jaar; het was eene hardrijderij met hindernissen. Op de baan waren neergelegd twee bodemlooze tonnen, waar de jongens door heen moesten kruipen en dan om strijd natuurlijk naar de eindpaal gereden.

Er waren 32 deelnemers, waarvoor 16 prijzen waren uitgelooft, bestaande in levensbehoefden.

Vele toeschouwers woonden dit niet onaardige ijsfeestje bij."

Waren de prijzen, die gewonnen konden worden in 's-Gravendeel levensmiddelen (in die tijd zeer welkom), in 1917 bestonden de prijzen te Puttershoek uit geld en zoals uit het onderstaande artikel zal blijken uit luxe artikelen:

Puttershoek, 13 Februari 1917.

"Vrijdag 2 februari werd alhier eene ijsclub opgericht met aanvankelijk 45 leden waarvan het ledental thans gestegen is tot 120.

Direct werd aangevangen met het in orde maken der banen op de rivier voor de gemeente waarop dagelijks druk gereden werd. Dinsdagmiddag werd op hare banen eene wedstrijd gehouden in het hardrijden onder de leden waarvoor zich 12 personen hadden aangemeld. Prijswinnaars waren:

C. v.d. Graaf, barometer, 1e prijs,

A. Vogelaar, rookstel, 2e prijs,

F. v.d. Graaf, sigarenkoker, 3e prijs,

A. van Vliet, portemonnaie, 4e prijs,

J.T. van Es, elec. zaklantaarn, 5e prijs, terwijl als troostprijs aan den heer E. Booij door het bestuur een kistje sigaren werd aangeboden.

Donderdagmiddag werd eene ringrijderij gehouden, waarvoor zich 40 paren hadden aangemeld. 1e prijs: Etui met zilveren lepels en zilveren suikerschep, mej.

H. Pot en P. Pot; 2e prijs: Etui met 6 zilveren lepels,

mej. B. v.d. Poel en J. de Ronde; 3e prijs: schemerlamp, mej. F. v.d. Broek-v. Holst en C. Baselier; 4e

prijs: Eikenhouten naaikist, mej. M. v.d. Breevaart en F. Muller; 5e prijs: een horlogestandaard, mej. en de

heer Man in 't Veld.

Na afloop der beide wedstrijden werden de prijzen met eene toespraak door den voorzitter der ijsclub uitgereikt."

Via schaatswedstrijden komen we terug op de ongemakken, die de winters in het verleden veroorzaakten, maar in Numansdorp wist men daar handig gebruik van te maken, en was daarmee het gebrek aan kolen even opgelost:

Numansdorp, 26 Januari 1917.

"Door den ijsgang in het Hollandsch Diep moesten o.m. twee schepen geladen met steenkolen alhier in de Rijkshaven binnenvluchten; zij waren bestemd voor Zierikzee en Veere. Daar deze schepen de eerste dagen hunne bestemming niet kunnen bereiken, en in deze gemeente gebrek aan steenkolen begint te komen, is aan het Distributiebureau machtiging gevraagd en verkregen om de beide ladingen bestaande uit 88 ton steenkolen, onder de bevolking te verdeelen, zoodat in eersten nood voorzien kan worden."

Ijsgang was toen iets, waarmee men rekening diende te houden, wat blijkt in een artikeltje uit 's-Gravendeel:

's-Gravendeel, 31 december 1908.

"De datum voor het verkoopen en verhuren der zitplaatsen in de Ned. Herv. Kerk is door heern kerkvoogden thans officieel vastgesteld op Zaterdag 9 Januari van 2 - 4 uur 's namiddags, natuurlijk onder voorbehoud van niet-ijsgang, in verband met het kerkelijk aaneengesloten Wieldrecht, aan de overzijde der Kil gelegen."

Later blijkt dat de verkoop en verhuring normaal is doorgegaan, wat dus inhield, dat er geen ijsgang was. Hiervan was in 1893 wel sprake, wat nog eens wordt verteld in een bericht uit Barendrecht, waarin wordt gesproken over de Barendrechtsche Brug:

Barendrecht, 17 januari 1893.

"Nu de vaart gesloten is, is het aan de brug over de Oude Maas met rijtuigen, vrachtwagens, e.c. weer meer dan druk. Wat zij voor de Hoeksche Waard en omstreken beteekent, is vooral in zulke tijden te zien. Bij deze drukte is nauwlettend en geregeld toezicht noodzakelijk. Dat geeft vanzelf aan de voerlieden eenig oponthoud." Wat de brug over de Oude Maas nog meer beteekent is te lezen in het navolgende artikel:

Oud Beijerland, 18 Januari 1893.

"Doordat wegens de stremming der vaart het brievenvervoer per boot is gestaakt, is door de regeering tijdelijk een voetbode van Heinenoord naar station Barendrecht aangesteld.

De post, die anders des morgens van hier per boot naar Rotterdam wordt verzonden, gaat thans met den bode van

Puttershoek tot Heinenoord, terwijl die bode des avonds op zijne terugreis te Heinenoord op den bode van station Barendrecht moet wachten en den correspondentie uit Rotterdam te Oud Beijerland aanbrengt.

Een woord van lof en dank komt den postautoriteiten toe voor de flinke maatregelen door dien genomen, om ons tweemaal per dag met Rotterdam in postverbinding te houden."

Deze artikelen zijn alle letterlijk uit de krant overgenomen.

P.P.

UIT DE OUDHEID

Heijnkens-oort, ofte Heijnenoort eertijts gheenaamt 't Lant van den Wale is gelegen ende gepaelt int Oosten met Mijns-heerenlant van Moerkercken, ende Puttershoeck, int Zuiden met Mijns-Heeren-Landt, int Westen met Godschalxoord, ende de Meruwede int Noorden/ groot Hemelsbreete 327 Merghen/ contribueerende in de Molen gelden/ Ende inde garinge van de verpondinghe 386 Merghen/ ende is hiervan Ambachts Heer Ionker Gerart van Assendelft, Heer van Cralingen ende Besoijen enz.. wert te leene ghehouden van den Grave van Hoorne.

De Somerlanden hier omtrent geleghen zijn bedijckt in den jare 1578, in de groote als volgt.

Het Puttershouckse Somer-lant behoorende onder Puttershoeck, is groot 41 Merghe 226 Roeden/'t kerckelant 3 Merghen 188 roeden.

T' Blaecxse Somer-landt behoorende onder Mijns-heerenlandt van Moerkercken is groot 60 Merghen 557 Roeden/ t' Heiligheest-lant 3 Merghen 330 Roeden.

T' Oost Somerlandt behoorende onder Heijnenoort is groot 608 Merghen 457 Roeden.

Godschalcxoort is een Heerlijkheit/ gelegen bij Westen van 't Ambacht van Heijnenoort hebbende tot sijn Oostersche ghescheijt 't selve Ambacht ende in 't Zuiden 't voorschreven Ambacht van Mijns-heerenlandt ende 't Maessche Nieuwlandt, streckende Westwaarts op tot aen Puttestejn, zijnde 't ghescheijt tusschen Beijerlandt ende Godschalcxoort, ende de plaetsche daar d'Oude Mase plach te loopen in de Meruwede, en den naam van de Meruwede te benemen/ ende den ouden name van de Mase te gheven/ ende met eenen te stellen 't ghescheijt

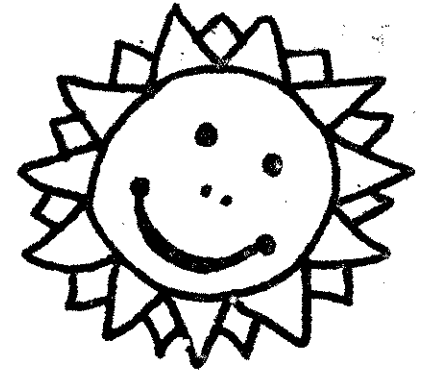
tusschen Zijt Hollandt ende Putten, waaruijt mede lichtelijcken af te neme is dar het Noorden ghescheijt van God-schalcxoort is de Meruwede, in den Jare 1624 is hiervan bedijckt 104 Merghen 76 Róden die voorschreven heerlijkheit is Allodiaal/ hebbende hooghe Jurisdictie ende coemt toe de gemeene Ingelanden/ ende den naem behouden van God-schalck-Oem.

Deze twee verhalen zijn gepubliceerd in het Nieuwsblad voor de Hoeksche Waard en IJsselmonde van 1912.

P.P.

RECREATIEOORD BINNEN- BEDIJKTE MAAS

Plezier
voor het
hele gezin!

Ons Recreatieschap biedt:

Met verwarmd openlucht zwembad
Lig- en speelweiden
Speeltoestellen
Dagelijks ruimte voor tent
of caravan

Midgetgolf
Trampolines
Mini-scooters
electr. bootjes
Trapscooters
Vissteigers
Reeibotenverhuur

GEVESTIGD:

Vrouwenhuisjesweg 1 --- Nijnsheerenland
tel. 02856 - 1858 b.g.g. 1894